

svoga sukob, polemiku između stare i nove vere, Miloša i Lazara kao otelovljenih predstavnika paganske i hrišćanske vere. Ovaj sukob, po ispitivačevom mišljenju, ilustruje realnost uoči ustanka, kada dolazi do sukobljavanja paganske pastve i hrišćanskog klera, upravo ambivalentnost srpske nacionalne misli XIX v.

Iz ovog sledi da M. Popović narodnu poeziju vidi kao izraz kolektivne svesti, ali kolektivne svesti trenutka, kidajući tako doslednost sopstvene misli, jer upravo kroz tu fiksiranu epsku moravsku pesmu Vukovog tipa promiču protekli vekovi.

U jednom od ključnih motiva kosovskog ciklusa Vukovih pesama, časnom krstu, Miodrag Popović vidi stari paganski herojsko-ratnički simbol, jasno ga odvajajući od hrišćanskog krsta sa religioznim značenjem. Pomenuti simbol je u pesmama zasigurno zadržao i neke paganske atribute, ali mu se ni hrišćansko značenje ne može osporiti, naročito s toga što pridev časni, uz krst, nosi izrazito hrišćansko obeležje. Popović opet tvrdi da je ratnički krst supstitucija mitskog junaka, koji odjednom oživljava u Karađorđevim ratnicima, iako savremena antropologija stoji na stanovištu da je kolektivno nesvesno, o kome je ovde reč, uvek prisutno.

Popovićevo mišljenje da je »Musić Stevan« kompromis između paganske i hrišćanske mitologije čini se najprihvatljivijim, ne samo za ovu pesmu, nego i za čitav krug pesama Vukove zbirke, koje objedinjuju zbijanja oko bitke.

Značaj sopstvenih istraživanja autor vidi u traganju za lirskim mitskim slikama koje su građa za saznavanje sopstvenog bića naroda, misao plemenita i ambiciozna, ali u grču nedovoljno dosledno sprovedena. Zato se i celokupna nacionalna, socijalna i duhovno-intelektualna problematika Srba u XIX v. ovde lomi kroz prizmu kosovskog mita, kao doživljaj i obnova, novo rođenje starog mitskog božanstva.

Latenta problematika knjige je upravo u tome — kako jednu zajednicu vezati za najplemenitije tekovine tradicije, a da ona istovremeno bude okrenuta najaktuelnijim problemima vremena. Ključ za ovo pitanje Popović traži, iako ga do kraja ne nalazi, u jednom od najpoetskijih fragmenata naše usmene književnosti, kosovskom mitu, pretočenom u stih, i u njegovoj nadahnutoj interpretaciji je prava vrednost ove knjige.

Zoja Karanović

U MEĐUVREMENU

USVOJEN PREDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA O IZDAVAČKOJ DELATNOSTI I IZDAVAČKIM I NOVINSKIM ORGANIZACIJAMA UDRUŽENOG RADA

Naš društveno-ekonomski razvoj, ustavne i druge promene značajno su uticali i na izdavačku delatnost.

Taj uticaj je očigledno ne samo na program i sadržinu izdavaštva nego i na pravno-ekonomski položaj izdavačke delatnosti. Promene su, u stvari, najuočljivije u oblasti pravno-ekonomske politike. Pravno-ekonomski položaj izdavačke delatnosti, kao što je poznato, pre skoro pet godina prenet je iz nadležnosti Federacije u nadležnost republike i pokrajina. Od tada su republike i pokrajine počele da iz-

građuju sistem zakonodavstva kojim se uređuje ova značajna oblast kulture, i pored toga što se ova oblast uređuje i nekim savezним propisima (uvoz i izvoz knjiga, carinska i poreska politika i mere ekonomske politike).

Sve republike i pokrajine donele su zakone kojima se uređuje položaj knjige. Ekonomski uslovi izdavanja i plasmana knjiga, u zakonima pojedinih republika i pokrajina, najčešće su neujednačeni što se negativno odražava na stvaranje, izdavanje i plasman knjige na jedinstvenom jugoslovenskom tržištu.

Do sada su doneti zakoni o izdavačkoj delatnosti u SR Srbiji, SAP Kosovo i SR Bosni i Hercegovini.

U SR Hrvatskoj i SR Sloveniji doneti su samo prednacrti zakona o izdavačkoj delatnosti.

Većina odredaba Zakona o izdavačkim preduzećima i izdavačkim ustanovama SAP Vojvodine preuzeta je iz saveznih zakona, jedino što je izvršeno pravnotehničko i terminološko usaglašavanje teksta.

Nejednaki zakonski uslovi ove delatnosti, u pojedinim republikama i pokrajinama, već pet godina utiču na odnos prema knjizi i izdavačkoj delatnosti, i na egzistenciju knjige uopšte.

Izdavačka delatnost i položaj izdavačkih i novinskih organizacija udruženog rada u SAP Vojvodini uređeni su Zakonom o izdavačkim preduzećima i izdavačkim ustanovama i Zakonom o novinskim preduzećima i ustanovama.

U toku primene ovih zakona zapaženo je da nisu dovoljno usklađeni sa zahtevima prakse, jer se pokazalo da u njima nema svih elemenata koji bi oblast izdavačke delatnosti i položaj izdavačkih i novinskih organizacija udruženog rada celovitije uređili.

Prilikom razmatranja Nacrta zakona o novinskim organizacijama udruženog rada (utvrđen u maju ove godine), na sednici Komisije Pokrajinske konferencije SSRN Vojvodine i tokom javne diskusije o ovom nacrtu, predloženo je da se jedinstvenim zakonom urede uslovi za obavljanje delatnosti izdavačkih i novinskih organizacija udruženog rada.

Ocenjeno je, takođe, da izdavanje novina spada u izdavačku delatnost i da ne bi bilo celishodno jednim zakonom urediti položaj izdavačkih organizacija udruženog rada, a posebnim zakonom izdavanje novina. Zato je zaključeno da se izdavačka delatnost i položaj organizacija udruženog rada u oblasti izda-

vačke i novinske delatnosti urede jedinstvenim zakonom.

Stoga je Pokrajinski sekretarijat za obrazovanje, nauku i kulturu sačinio tekst *Predloga za donošenje Zakona o izdavačkoj delatnosti i izdavačkim i novinskim organizacijama udruženog rada* (usvojen u novembru ove godine), u kome se predlaže da se izdavačka delatnost i položaj organizacija udruženog rada u oblasti izdavačkih i novinskih delatnosti uredi jedinstvenim zakonom.

Donošenjem Zakona o izdavačkoj delatnosti i izdavačkim i novinskim organizacijama udruženog rada, neophodno je da se obezbede povoljniji uslovi za ostvarivanje funkcije knjige, novina i drugih vidova pisane reči radi zadovoljavanja potreba radnih ljudi i građana i veći društveni uticaj na izdavačku delatnost.

Osnovu koncepta novog zakona čine rešenja kojima će se urediti opšti uslovi za obavljanje izdavačke delatnosti i uslovi za osnivanje i obavljanje delatnosti organizacija udruženog rada u oblasti izdavačke delatnosti, u kojima treba da se obezbedi: kvalitet izdavačke produkcije; društveni uticaj formiranjem i funkcionisanjem izdavačkih saveza, čije funkcije, prava i odgovornosti u pogledu uticaja na izdavačke programe treba da budu veće u odnosu na dosadašnje; saradnja organizacija udruženog rada koje obavljaju izdavačku i novinsku delatnost pri utvrđivanju izdavačkih programa, čime će se ostvariti racionalizovanje izdavačke produkcije; stručno i društveno verifikovanje u postupku izdavanja knjige putem recenzije tekstova, i dr. Uređivanjem načina ostvarivanja javnosti rada organizacija udruženog rada, u oblasti izdavačke delatnosti, treba da se postigne veći stepen društvenog uticaja na izdavačku delatnost. Zakonom će se urediti postupak i uslovi pod kojima autori mogu izdavati knjige o svom trošku, i knjige na koje su, putem nasleđa, stekli autorsko pravo.

Svrha uređivanja odnosa, u oblasti izdavačke i novinske delatnosti, je da se utvrde subjekti zaključivanja društvenih dogovora i sporazuma o rešavanju pitanja koja su od značaja za unapređenje izdavačke i novinske delatnosti.

Programom rada Izvršnog veća Skupštine SAP Vojvodine utvrđeno je da se Nacrt zakona o izdavačkoj delatnosti i izdavačkim i novinskim organizacijama udruženog rada donese u aprilu sledeće godine.

Obren Ilić

»polja« — časopis za kulturu, umetnost i društvena pitanja

uređuju: lazar bojanović, dragi bugarić, milan dunderski, slavko gorić, vičazoslav hronjec, dargan koković i jovan zivlak (glavni i odgovorni urednik) tehnički i likovni urednik cvetan dimovski / tehnički sekretar radmila gikić / članovi izdavačkog saveta: janoš banjai, bosiljka bojanić, cvetan dimovski, nada dragin, lazar elhart, ksenija maricki građanski, slavko mišković, julijana palfi, jordan pešić, jožef ric, milan stanić (predsednik), jovan zivlak i pero zubac / izdaje tribina mladih, novi sad, katolička porta 5. telefon 43-196 / osnivač pokrajinska konferencija saveza socijalističke omladine vojvodine / rukopise slati na adresu: redakcija »polja«, novi sad, poštanski fah 190 / godišnja pretpлата 50 dinara, za inostranstvo dvostruko / žiro račun 65700-603-997 kod novosadske banke u novom sadu / lektor zorica stojanović / korektor /simon grabovac / meter miroslav pešić / štampa »prosveta« novi sad, stevana sremca 13. na osnovu mišljenja pokrajinskog sekretarijata za nauku i kulturu broj 413-152/73 časopis je oslobođen poreza na promet proizvoda i usluga.